Disgrifiad o Rôl Aelod y Pwyllgor Safonau

1 Atebolrwydd

- I'r Cyngor Llawn
- I Gadeirydd y Pwyllgor Safonau

2 Diben a Gweithgareddau'r Rôl

Cymryd rhan mewn cyfarfodydd a gwneud penderfyniadau

- Cymryd rhan yn effeithiol yng nghyfarfodydd y pwyllgor Safonau.
- Dod i benderfyniadau doeth a chytbwys, o fewn cylch gorchwyl y pwyllgor, yn unol â gofynion y gyfraith, y cyfansoddiad a pholisïau perthnasol, llywodraethu mewnol, safonau moesegol a chysylltiadau.
- Sicrhau gonestrwydd proses benderfyniadau'r pwyllgor a'ch rôl eich hun drwy gadw at y Cod Ymddygiad a gofynion cyfansoddiadol a chyfreithiol eraill.
- Hyrwyddo a chynnal llywodraethu da yn y Cyngor.

Helpu'r Pwyllgor Safonau i gyflawni ei swyddogaethau'n effeithiol a chefnogi'r Cadeirydd drwy:

- Hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel ymysg Cynghorwyr, aelodau lleyg ac aelodau cyfetholedig.
- Helpu Cynghorwyr, aelodau lleyg ac aelodau cyfetholedig i arsylwi Cod Ymddygiad yr Aelodau.
- Cynghori'r Cyngor ar fabwysiadu neu ddiwygio Cod Ymddygiad yr Aelodau.
- Monitro gweithrediad Cod Ymddygiad yr Aelodau.
- Cynghori, hyfforddi neu drefnu hyfforddiant i Gynghorwyr, aelodau lleyg ac aelodau cyfetholedig ar faterion sy'n ymwneud â Chod Ymddygiad yr Aelodau.
- Caniatáu eithriadau i Gynghorwyr ac aelodau cyfetholedig.
- Ymdrin ag unrhyw adroddiadau o dribiwnlys achos neu dribiwnlys achos interim, ac unrhyw adroddiad gan y Swyddog Monitro ar unrhyw fater a gyfeiriwyd at y swyddog hwnnw gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
- Cyfrannu at ddatblygiad a chymhwysiad unrhyw brotocol datrys lleol.
- Arfer y swyddogaethau hyn (uchod) mewn perthynas â chynghorau cymuned ac aelodau'r cynghorau cymuned hynny.
- Cydweithio ag Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel ymysg aelodau'r Grŵp.
- Monitro cydymffurfiad gan Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol â'r ddyletswydd i gymryd camau rhesymol i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel ymysg aelodau'r Grŵp. Cynghori, hyfforddi neu drefnu hyfforddiant i Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol mewn perthynas â'r dyletswyddau hyn **(o fis Mai 2022 ymlaen).**
- Darparu adroddiad blynyddol i'r Awdurdod yn disgrifio sut y mae'r pwyllgor wedi cyflawni ei swyddogaethau yn ystod y flwyddyn ariannol **(adroddiad cyntaf mewn perthynas â blwyddyn ariannol 2022/23 yn ddyledus cyn gynted ag y bo modd ar ôl**

diwedd y flwyddyn). Gall yr adroddiad gynnwys unrhyw fater o fewn swyddogaethau'r pwyllgor. Rhaid i'r adroddiad gynnwys:

- Sut y mae'r pwyllgor wedi cyflawni ei ddyletswyddau cyfreithiol, ac yn benodol, sut y mae'r pwyllgor wedi monitro cydymffurfiad Arweinwyr Grwpiau â'u dyletswyddau i gymryd camau rhesymol i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel ymysg aelodau'r Grŵp, a gwaith y Pwyllgor o ran cynghori, hyfforddi neu drefnu hyfforddiant i Arweinwyr Grwpiau Gwleidyddol mewn perthynas â'r dyletswyddau hyn.
- I ba raddau y mae Arweinwyr Grwpiau wedi cydymffurfio â'u dyletswydd i gymryd camau rhesymol i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel ymysg aelodau'r Grŵp.

3 Gwerthoedd

Ymrwymo i werthoedd y Cyngor a'r gwerthoedd canlynol mewn swydd gyhoeddus:

- Agwedd agored a thryloyw
- Gonestrwydd ac uniondeb
- Goddefgarwch a pharch
- Cydraddoldeb a thegwch
- Parch tuag at wahaniaethau diwylliannol
- Cynaliadwyedd

AELOD ANNIBYNNOL O'R PWYLLGOR MOESEG A SAFONAU

MANYLION PERSONOL

	Hanfodol	Dymunol
Cymwysterau: Nid oes angen cymwysterau na chefndir penodol.		
Gwybodaeth a Sgiliau:		
• Addysg dda	√	
• Medru cyfathrebu'n dda yn ysgrifenedig ac ar lafar â sgiliau cwestiynu	√	
• Y gallu i sgwrsio yn Gymraeg a Saesneg		√
• Dangos ymrwymiad a brwdfrydedd		
• Medru bod yn bendant eich barn	√	
• Y agored eich meddwl ac yn chwilfrydig, heb farnu ymlaen llaw	√ √	
• Dealltwriaeth o brif swyddogaethau'r Pwyllgor Moeseg a Safonau	√	
• Dealltwriaeth gyffredinol o'r egwyddorion sy'n sail i safonau moesegol uchel mewn bywyd cyhoeddus a'r Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau	√	
• Gwybodaeth a dealltwriaeth o Lywodraeth Leol		√
Profiad:		
• Diddordeb amlwg mewn materion lleol		√
• Profiad mewn gwaith pwyllgor ac atebolrwydd cyhoeddus		√
• Profiad mewn rôl yn y sector cyhoeddus	√	
• Byw a/ neu'n gweithio yn Ceredigion	√	
• Profiad mewn rôl sy'n ymwneud ag atebolrwydd cyhoeddus		√
Gallu:		
• Unigolyn y gall y cyhoedd gael hyder yn eich gonestrwydd a'r gallu i fod yn ddiduedd	√	
• Dangos safonau moesegol uchel	√	
• Deall a chydymffurfio â gofynion cyfrinachedd	√	
• Medru gwneud cyfraniad sylweddol i waith y Pwyllgor.	√	
Gofynion eraill:		
• Cytuno'n ffurfiol i gadw at y Cod Ymddygiad Lleol i Aelodau gan gynnwys cwblhau Datganiad Buddiannau Ariannol a Buddiannau Eraill	√	
• Medru mynychu cyfarfodydd a drefnwyd ymlaen llaw a chyfarfodydd ad hoc fel y bo'n ofynnol, a rhoi amser i baratoi'n briodol cyn pob cyfarfod	√ √	
• Ni ddylech fod wedi eich diarddel (yn unol â'r hynny a nodwyd yn y gofynion ar gymhwysedd). Ni ddylech feddu ar berthynas / contract â'r Cyngor na bod yn rhan o berthynas / contract yn y dyfodol lle byddwch chi'n elwa'n bersonol o'r sefyllfa	√	
• Byddwch wedi datgelu i'r Cyngor unrhyw fater yn eich cefndir a all, petai'n gyhoeddus, olygu y bydd y Cyngor yn ailystyried eich penodiad	√ √	
• Ni ddylech fod yn aelod gweithredol o unrhyw blaid wleidyddol na meddu ar broffil cyhoeddus o ran gweithgareddau gwleidyddol	√	
• Ni fyddwch wedi bod yn swyddog nac yn aelod o Gyngor Sir		

[hynny yw Cyngor Sir neu Dref o fewn tri mlynedd o ddyddiad eich cais ysgrifenedig] • Ymrwymiad i dymor o chwe mlynedd • Medru asesu materion sy'n ymwneud â safonau moesegol a chlustnodi / arfarnu dulliau i'w datrys • Medru gweithio'n dda gyda Chynghorwyr a meddu ar yr hyder i herio a'u dwyn i gyfrif mewn modd teg a diduedd.	 √ √	√

Pwyllgor Moeseg a Safonau – Person Annibynnol

MANYLION PERSONOL – MEINI PRAWF

Gofynion cymhwysedd

1. Bydd yn ofynnol i ymgeiswyr a hoffai gael eu penodi'n aelod annibynnol o'r Pwyllgor Moeseg a Safonau fodloni'r meini prawf cymhwysedd er mwyn sicrhau bod ymgeiswyr yn annibynnol o'r Cyngor. Dylai ymgeiswyr sicrhau :

    a) nad ydynt ar hyn o bryd yn aelod neu'n swyddog i

    - Gyngor Sir Ceredigion
    - Unrhyw Gyngor Sir neu Gyngor Bwrdeistref Sirol arall
    - Awdurdod Parc Cenedlaethol
    - Awdurdod Tân
    - Cyngor Tref neu Gymuned

    b) nad ydynt yn briod neu'n bartner sifil i unrhyw un o'r uchod

    c) nad ydynt yn gyn-aelod neu'n swyddog o Gyngor Sir Ceredigion

    d) na fu iddynt fod yn aelod neu swyddog o unrhyw Gyngor Sir, Cyngor Bwrdeistref Sirol, Awdurdod Parc Cenedlaethol neu Awdurdod Tân yn ystod y deuddeg mis diwethaf.

Meini prawf ar gyfer y rôl

Disgwylir i'r ymgeisydd llwyddiannus:-

1. Fod yn hyblyg a medru mynychu cyfarfodydd ar fyr rybudd
2. Meddu ar sgiliau gwrando da a sgiliau gweithio fel aelod o dîm
3. Medru dadansoddi deunyddiau ffeithiol a thystiolaeth a ffurfio barn gadarn a diduedd
4. Dangos gwrthrychedd, disgresiwn ac integriti personol
5. Dangos parch i eraill a dealltwriaeth o faterion amrywiaeth
6. Meddu ar ddiddordeb a gwybodaeth o faterion lleol, datblygu cymunedau lleol a dealltwriaeth o lywodraeth leol
7. Cymryd rhan mewn hyrwyddo safonau moesegol uchel a chydymffurfio â gwasanaethau

8. Cymryd rhan mewn hyrwyddo safonau moesegol uchel a chydymffurfio â’r Cod Ymddygiad a chyfrannu tuag at ymgymryd yn effeithio â rôl a chyfrifoldebau statudol y Pwyllgor Moeseg a Safonau

9. Cynghori’r Cyngor ar fabwysiadu a diwygio’r Cod Ymddygiad

10. Cynghori a hyfforddi Aelodau ac Aelodau Cyfetholedig ar faterion sy’n ymwneud â Chod Ymddygiad Aelodau

11. Medru gweithio’n effeithiol gyda Chynghorwyr a Swyddogion mewn modd effeithiol

12. Meddu ar y gallu a’r hyder i herio a dwyn i gyfrif mewn dull teg a diduedd

13. Dangos ymrwymiad a brwdfrydedd